

Jessi Jokelainen vas

Kirjallinen kysymys nuorten työllisyyspalveluiden tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Hyvinvointialueuudistuksessa kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Kunnalliset työpajat eivät enää voi tuottaa kuntouttavaa työtoimintaa tai sosiaalista kuntoutusta. Nuorten työpajatoiminnan valtionavustuksella se ei ole mahdollista myöskään kolmannen sektorin työpajoilla. Tämä on tuottanut palveluvajeita: hyvinvointialueilla ei ole aina tarjolla työpajatoimintaa vastaavaa palvelua, joka olisi räätälöity nuorten tarpeisiin.

Lisäksi usealla alueella hyvinvointialueen palveluihin on pitkät jonot ja nuoret joutuvat odottamaan tarvitsemaansa tukea kauan, jos sitä edes saa. Kolmannen sektorin työpajat voivat tuottaa edelleen kuntouttavaa työtoimintaa, mutta ovat paikoin saaneet painetta hyvinvointialueelta siitä, ettei valmentautujan pajapäiviä ole lupa lisätä. Tämän lisäksi osaamisen tunnistamista on hankaloitettu niin, että osaamistodistusten kirjoittaminen on rajattu tai kokonaan kielletty.

Kuntouttavan työtoiminnan siirryttyä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kunnallisista työpajoista iso osa siirtyi työkokeilusopimukseen. TE-uudistuksen myötä työkokeilun enimmäiskesto muuttui 12 kuukaudesta 6 kuukauteen. Muutoksesta johtuen työpajatoimijat ovat joutuneet rajamaan nuoren pajajakson kestoa muutamaa kuukauteen. Jos nuoren elämä on vuosia ollut raiteiltaan, ei nuoresta saa työkuntoista muutamassa kuukaudessa.

Sopimuksia ei ole vuodenvaihteen aikana kaikkialla saatu tehtyä, ja voimassa olevia sopimuksia on lyhennetty. Pahimmillaan kentältä tuleva viesti on, että työvoimaviranomaisen ajatuksen mukaan nuoren ollessa kykenevä käymään työpajalla on hän kykenevä myös työelämään.

Myös palkkatukimahdollisuudet ovat monin paikoin poistuneet työpajoilta palkkatukimäärärahojen pienennyttyä. Lisäksi uuden lakimuutoksen myötä palkkatukea voidaan jatkossa myöntää kunnallisille työpajoille vain hyvin rajatuille kohderyhmille. Tämä heikentää erityisesti vastavalmistuneiden nuorten mahdollisuuksia kasvattaa osaamistaan ja työelämätaitojaan sekä työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Työllisyysuudistus toi mukanaan sen, että 45 eri aluetta vastaa lakisääteisten työllisyys- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä. Tämä asettaa valitettavasti nuoret keskenään alueesta riippuen hyvin eriarvoiseen asemaan.

Nuorten työpajat tukevat vuosittain valtakunnallisesti yli 12 000 nuorta. Tulokset ovat vakuuttavia: neljä viidestä nuoresta sijoittuu työpajajakson jälkeen koulutukseen, työhön tai muuhun tarvittavaan palveluun. Nyt työpajakenttä on kriisissä ja toiminnan jatkuvuus on vaarantunut. Olem-

Kirjallinen kysymys KK 26/2025 vp

me menettämässä juuri ne toimijat, joilla on osaamista tukea tuloksellisesti heikossa asemassa olevia nuoria. Viimeisen kahden vuoden aikana yli 20 työpajaa on joutunut päättämään toimintansa, ja nyt lopettamisalta on koskemannä vielä laajempaa joukkoa.

Työpajatoiminnan mahdollisuuksien vähentyminen ja palveluiden alasajo uhkaa ennen kaikkea niitä nuoria, jotka jo ennestään ovat haavoittuvassa asemassa. Nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen ja eriarvoisuuden kasvu näkyvät työpajoilla jo nyt. Ilman työpajatoiminnan tarjoamaa yksilöllistä tukea ja yhteisöllistä ympäristöä yhä suurempi osa nuorista jää syrjään. Tähän meillä ei yhteiskuntana ole varaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus tekee turvatakseen syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tarpeisiin vastaavat työpajapalvelut?

Helsingissä 18.2.2025

Jessi Jokelainen vas